
становится всё меньше. Их рассказы часто отличаются от официально признанных версий и изобилуют очень интересными подробностями, которые невозможно встретить на страницах опубликованных исследований. Необходимо как можно активнее использовать этот пока еще доступный источник. Причем проводить подобные беседы могли бы даже заинтересованные в изучении истории нашей страны студенты и старшие школьники: при разработке опросных листов используется определенная схема.

А для молодого поколения в данном случае, на мой взгляд, важен не только факт получения новой информации, но и, что не менее важно, колоссальный воспитательный эффект: ведь что может сравниться по воздействию с живым рассказом об ужасающих зверствах нацистов из уст тогда еще малого ребенка, видевшего все своими глазами. Так и меня поразил рассказ Марии Викторовны Лиходиевской, малолетней узницы лагеря смерти «Озаричи». Как так просто и хладнокровно, без всякой жалости, фашисты могли убивать всех, кто попадался им на пути? Этой участи удостоился один старик, которого заживо сбросили в колодезь! Или ещё одного старика, которого сожгли в кузнице! Но больше всего меня поразило то, что происходило с самой Марией в лагере смерти. Бедные детишки в холодные зимние ночи спали на трупах, чтобы не замёрзнуть..... Зная себя, я бы такого не выдержал. Хотя кто его знает, если было бы нужно, то пришлось бы.

Людей, которые видели своими глазами все ужасы немецкой оккупации, которые могут вспомнить и рассказать об этом, еще много. Они живут рядом с нами, может быть на соседней улице, в соседнем доме или квартире. Им нужно наше внимание. Но их слова еще нужнее нам, чтобы помнить и не повторить...

УПРАВЛЕНИЕ СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ СИТУАЦИЕЙ: НОРМАТИВНЫЙ ПОДХОД

Ю.С. Дятко, М.Д. Анисимов, МИУ, УФФ, 1-й курс

*Науч. рук.: И.В. Котляров,
д.с.н., профессор*

Институт социологии НАН Беларуси долгое время проводит социологический мониторинг социально-политической ситуации. Важнейший вывод многолетнего мониторингового социологического исследования – Республика Беларусь как сильное и независимое государство состоялась. Создан прочный фундамент, позволяющий белорусскому обществу и национальному государству энергично и эффективно развиваться по всем направлениям. Социально-политическая и экономическая ситуация в Республике Беларусь на протяжении последнего десятилетия характеризуется стабилизацией большинства социально-политических и экономических параметров. Об этом говорит факторный анализ результатов социологического мониторинга. Этап социологического мониторинга, проведенный в конце прошлого года с непосредственным участием авторов этой работы, показал, что только пятая часть опрошенных респондентов считает, что материальное положение их семей за 2009 год ухудшилось. У половины опрошенных оно не изменилось, а у остальных респондентов – улучшилось. Примерно в такой пропорции распределились ответы и по изменению социально-политического положения в стране. Каждый четвертый из пяти опрошенных считает себя в полной безопасности на улицах своего населенного пункта, девять из десяти – в собственном жилище, три четверти – в общественных местах (на стадионах, концертах и т.д.). Особый интерес для каждого человека представляют ответы жителей страны на важный вопрос: «Какие проблемы вызывают у Вас наибольшее беспокойство?» Как показали результаты мониторинга, самыми острыми проблемами являются состояние здоровья и цены на продукты и товары первой необходимости (так ответили около шестидесяти процентов опрошенных). В первый год после объявления независимости нашей страны 95 процентов населения страны были возмущены ростом цен на товары и продукты питания. И все же проблемы в белорусском обществе существуют. Как их решать? На политическую деятельность как инструмент решения многочисленных проблем не многие граждане Республики Беларусь возлагают особые надежды. Как показали результаты мониторингового исследования, только чуть больше четырех процентов респондентов считает, что участие в политической жизни сможет помочь справиться с жизненными проблемами. Ответить на вопрос: «Почему так негативно многие граждане страны относятся к политической деятельности?» поможет анализ влияния важнейших политических субъектов – политических партий страны на политические процессы в Республике Беларусь. В Беларуси политические партии не поль-

зуюцца папулярнасцю многіх гражданаў. Ім доверваюць 6,9 працэнта населення краіны, не доверваюць – 45,3 працэнта. Калі б у бліжэйшае час у нашай краіне адбываліся выбары ў парламент па прапарцыянальнай выбарчай сістэме або «партыйным спісам», як, напрыклад, у Расіі, то 22,3 працэнта выбарцаў прагаласавалі б супраць усіх палітычных партый краіны. Дзве трэці нічога не ведаюць аб беларускіх палітычных партый. Па нашаму мерэнню, для пераадолення крызіса сучаснай беларускай многапартыйнасці неабходна правесці ў краіне цэлы рад заканадаўчых змяненняў. Сярод іх некаторыя аналітыкі называюць наступныя – уводзіць прапарцыянальнай выбарчай сістэмы або выбараў «па партыйным спісам», фарміраванне выбарчых камісій з прадстаўнікоў палітычных партый, атрымаўшых на пераходных выбарах вызначаны заканадаўчым мінімум галасоў выбарцаў; забяспечэнне права палітычным партыям выдвядзення на пасады ў сістэме выканальнай улады; уводзіць дзяржаўнага фінансавання палітычных партый, атрымаўшых на выбарах вызначаны заканадаўчым мінімум галасоў выбарцаў і г.д.

ЛЕКСІКА-СЕМАНТЫЧНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА АЙКОНІМАЎ СТАЎБЦОЎСКАГА РАЁНА

Т. Карсека, МІК, улікова-фінансавы ф-т, 1-ы курс

*Нав. кір.: Л.І. Шпакоўская,
ст. выкладчык*

Айканімія (ад грэч. *oikos* – “жыллё”) – сукупнасць уласных назваў любых населеных пунктаў на тэрыторыі канкрэтнага рэгіёну.

Карыстаючыся мовай, мы штодня сутыкаемся з уласнымі імёнамі. Яны служаць для назвы людзей, геаграфічных і касмічных аб’ектаў, розных аб’ектаў матэрыяльнай і духоўнай культуры.

Стаўбцоўскі раён знаходзіцца на захадзе Мінскай вобласці. Заснаваны ён 15.01.1940. Налічваецца каля 200 сельскіх населеных пунктаў.

Геаграфічныя назвы – не проста слоўныя знакі, арыенціры на мясцовасці. У іх народ увавобіў сваю гісторыю, свае схільнасці, звычаі, асаблівасці быту. У Стаўбцоўскім раёне шмат назваў на -ічы: Рубяжэвічы, Ахрэмавічы, Канкаловічы, Жаўнеркавічы, Марозавічы, Рудзевічы, Пятрылавічы, Несцяровічы, Судзевічы і Русаковічы. Адкуль яны?

Суфікс -іч, узыходзіць да агульнаславянскага – *itj* -. Спачатку ён абазначаў родавыя ці племянныя сувязі, а пасля – патомка па бацькоўскай лініі. Множналікавая форма з’яўляецца назвай калектыву супляменнікаў, патомкаў або проста родзічаў. У славян яшчэ з часоў патрыярхальных адносін існаваў звычай называць месцы іх пасялення імёнамі іх патрыярхаў – заснавальнікаў родаў і плямёнаў. Такім чынам, назвы на -ічы бяруць свой пачатак ў глыбокай старажытнасці, калі множналікавая форма абазначала не месца, а родаплемянныя калектывы ці калектывы родзічаў.

Аналагічная назватворчая практыка мела месца і ва ўмовах абшчыннага землеўладання. Члены абшчыны супольна валодалі зямлёй, разам сяліліся. Патранімічныя гнёзды ўяўлялі з сябе групу хутаркоў вялікіх і малых сем’яў, што ўзніклі ў выніку дзялення той самай патрыярхальнай сямейнай абшчыны. Такі сямейна-родавы комплекс захоўваў гаспадарчае і грамадскае адзінства і меў агульную назву, у аснову якой клалася асабовае імя пачынальніка роду.

Шмат назваў на -ічы суадносіцца са старажытнымі славянскімі імёнамі і імёнамі-мянушкамі: Ахрэмавічы (Ахрэм), Пятрылавічы (Пятрок), Несцяровічы (Несцер), Рудзевічы (Рудзя). Можна пазначыць, што аснову гэтых назваў складаюць простыя народныя імёны. А гэта сведчыць пра тое, што сфарміраваліся беларускія назвы населеных пунктаў на -ічы ў асяроддзі простага люду. Невыпадкова назвы на -ічы ва ўсе часы складаюць тыповую адзнаку менавіта паселішчаў сельскага тыпу.

Таксама маюць месца факты, якія высвечваюць матывы з’яўлення назваў на -ічы. Ёсць паведамленні, што ў вёсцы Русаковічы жыве Мікалай Русаковіч; у вёсцы Канкаловічы – Сцяпан Канкаловіч. Ды і ўвогуле ў вёсцы Марозавічы некалькі жыхароў маюць прозвішчы Мароз, у вёсцы Русаковічы – прозвішча Русак.

У межах Стаўбцоўскага раёна айконімы на -ічы ўтвараюць суцэльную зону. Найбольшая іх шчыльнасць прыпадае на паўднёвую частку. Але гэта толькі невялікі астравок ў арэале айконімаў на -ічы ў Беларусі.